

Współczesne

Czarostwo Słowiańskie

CZĘŚĆ I

Wprowadzenie

Niniejsza publikacja jest jedną z prób uporządkowania i usystematyzowania wierzeń Słowian, adaptując je do potrzeb współczesnego świata oraz współczesnych wyzwań teologicznych i duchowych.

Zdecydowanie nie zawieramy tu wyłącznie faktów historycznych, udokumentowanych w 100% pewnymi źródłami, a wiele zagadnień opiera się na własnej interpretacji dostosowanej do prezentowanego tu modelu, by tworzył on pełną całość, a nie był zlepkiem zbudowanym na siłę, z nie do końca zazębiających się puzzli.

Warto zdawać sobie sprawę, że w związku z rozległością geograficzną i czasową przedchrześcijańskiej słowiańszczyzny nie możliwe jest stworzenie jednego, spójnego i uniwersalnego systemu magiczno-religijnego, ponieważ informacje zawarte w źródłach historycznych z różnych regionów i okresów (również te wyłuskiwane z kultury ludowej już po procesie chrystianizacji) nie są jednoznaczne i mogą być różnie (czasem sprzecznie) interpretowane.

Publikacja ta dotyczy się sfery magicznej, którą w wielu przypadkach musimy zbudować na nowo, zachowując ogólny sens i kontekst Wiary Przodków.

By zbudować bezpieczny i funkcjonalny system magiczny konieczne jest zdefiniowanie elementów świata, określenie jego natury oraz wyznaczenie kluczowych punktów pozwalających zrozumieć całokształt otaczającej nas rzeczywistość. Kolejnymi zagadnieniami poruszonymi w tej publikacji będą:

Hierarchia Bóstw – opisująca zależności i powiązania między poszczególnymi elementami świata reprezentowanymi przez konkretne bóstwa i ich domeny.

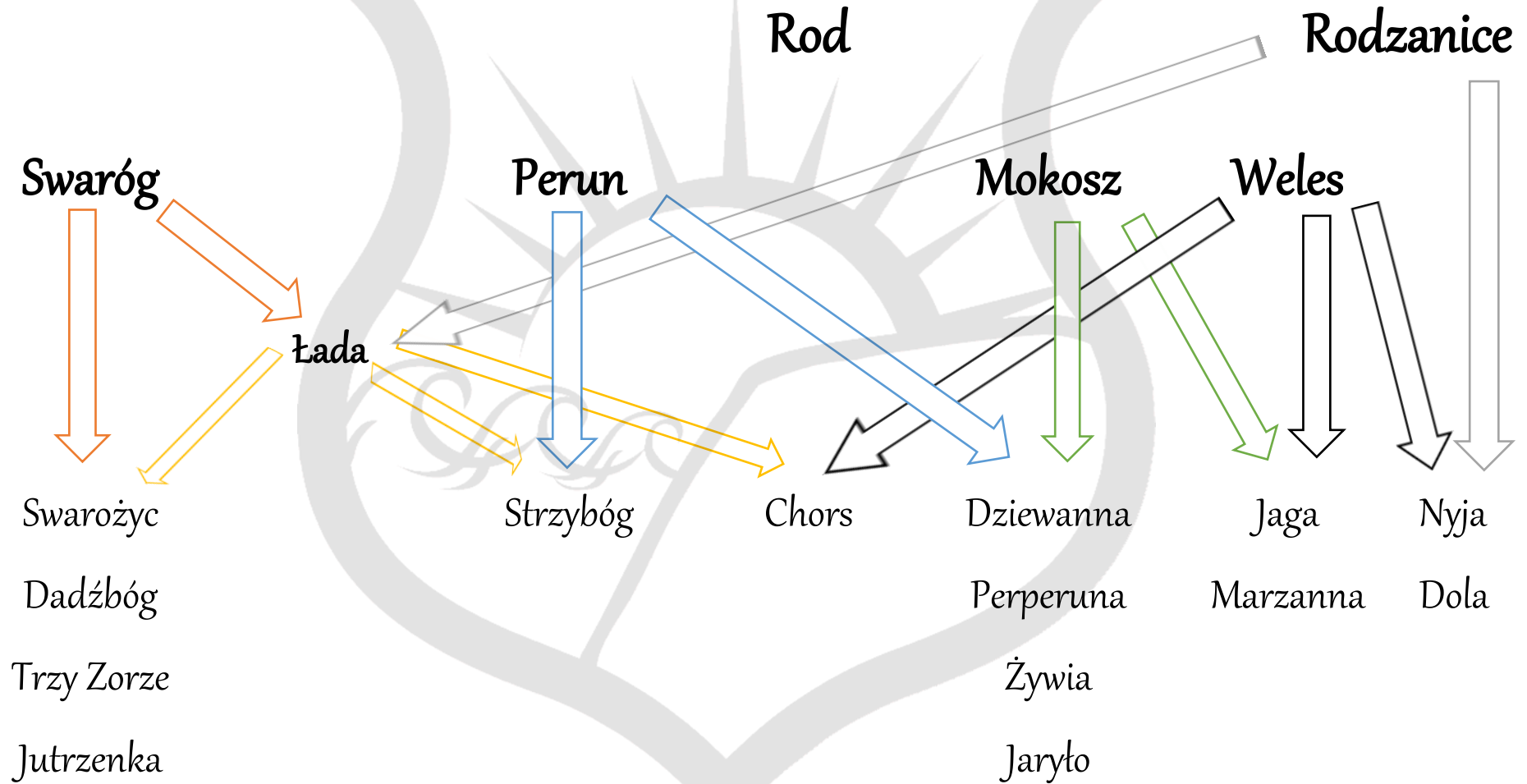
Wędrowka Duszy – charakterystyka poszczególnych etapów cyklu istnienia człowieka oraz natura duchów obecnych w Jawii.

Koło Roku – sens i cel cyklu rocznego, a w tym jego znaczenie dla świata przyrody, odniesienie do cyklu ludzkiego życia oraz jego mitologiczna realizacja przez konkretne święta i obrzędy.

Te trzy główne zagadnienia pozwolą spojrzeć na świat jako na jedną, spójną całość, w której zarówno Bogowie jak i człowiek mają swoje miejsce.

W oparciu o te teoretyczne podstawy możliwe będzie bezpieczne przystąpienie do praktyki magicznej i konstruowanie rytuałów, obrzędów i ceremonii w oparciu o naturę świata i współgrając z rządzącymi nim prawidłami.

Hierarchia Bóstw Słowiańskich

Przedstawiony układ hierarchiczny ma charakter wyłącznie symboliczny, służący uwydatnieniu zależności między bogami i zasięg oddziaływania ich domen, określając tym samym przynależność do poszczególnych sfer. Nie jest to schemat przedstawiający znaczenie i rangę bóstw dla potrzeb sprawowania kultu religijnego.

Próbując ująć ów układ w ramy opowieści mitologicznej możemy posłużyć się przedstawionymi zależnościami, by określić stopień pokrewieństwa, czy starszeństwo określające zwierzchność jednych bóstw nad innymi, jednak mamy tu dużą dowolność interpretacyjną.

Nadrzędnym celem przedstawionego przyporządkowania jest ułatwienie i usystematyzowanie pracy z poszczególnymi bóstwami – co ma kluczowe znaczenie podczas świadomych działań magicznych realizowanych w ramach czarostwa słowiańskiego.

Pierwszy szczebel hierarchii

Omówienie rozpoczniemy od zaprezentowanych najwyżej **Roda i Rodzanic**.

Bóstwa te odpowiadają za tzw. los i przeznaczenie. Są więc tym mechanizmem świata, który odpowiada za wszystkie następujące, konieczne do zrealizowania się wydarzenia. Niejako napędzają świat i wprowadza warunek konieczności – co, jak może się wydawać powinno prowadzić do fatalizmu.

Decydując się na działanie magiczne występujemy przeciwko „losowi”, gotowi by nim pokierować lub zmienić jego tory.

Od tej sfery zależne są wszystkie pozostałe aspekty i o ile najczęściej przyjdzie nam działać w oparciu o niższe instancje bóstw, to warto mieć na uwadze, że ingerencja na najwyższym poziomie jest możliwa, choć jest to zagadnienie najbardziej złożone.

Drugi szczebel hierarchii

Drugim poziomem koniecznym do wyodrębnienia są bóstwa, których domena rozciąga się na wszystkie zagadnienia poszczególnych sfer: *uranicznej* (niebiańskiej), *tellurycznej* (ziemskiej) i *chtonicznej* (podziemnej).

Bóstwa dominujące w sferze uranicznej to **Swaróg** i **Perun**. Ciężko jest wskazać, który z nich jest postacią dominującą, ponieważ Swaróg odpowiada zarówno za aspekt Słońca, światła, ciepła, dnia i związany z nimi element kreacji oraz wegetacji i dojrzewania, natomiast Peruna wiążemy z aspektem nieba, burzy, wojny ale i władzy ojcowskiej, życiodajnego deszczu i męskiej płodności.

Sfera telluryczna zdominowana jest przez **Matkę Wilgotną Ziemię**, nazywaną też **Mokoszą**. Jest ona związana ze wszystkimi elementami życia, zarówno człowieka oraz zwierząt i roślin. Na jej barkach spoczywa cały ciężar Koła Życia i ciągłość cyklu odradzania, poczynając od zapłodnienia, przez narodziny, dorastanie, starość, aż do śmierci, gdy życie, które dzięki niej zaistniało kończy się, a istota może połączyć się z ciałem Matki. Ważny jest tu nie tylko element żeńskiej płodności od której wszystko się zaczyna, ale także cała sieć powiązań między organizmami, relacje między nimi i efekty tych relacji.

Ostatnią ze sfer jest sfera chtoniczna – podziemna. Jest to domena niedostępna dla większości żyjących ludzi, jednak otwiera się ona w całej okazałości w chwili śmierci. Dominującym w niej bóstwem jest **Weles** nazywany Opiekunem Zmarłych. Trzyma pieczę nad Krainą Pradków oraz ich mądrością. Związany jest z większością zagadnień o uniwersalnym charakterze, wykraczających poza schemat „męskiej i żeńskiej płodności”. Dlatego do sfery tej przynależy zarówno magia, wiedza tajemna, sztuka, bogactwo oraz wartości takie jak prawdomówność, wierność i dotrzymywanie przysięg.

Trzeci szczebel hierarchii

Nietypową postacią jest **Łada**, która będąc żeńskim bóstwem uranicznym pozostaje w relacji nie tylko z innymi bóstwami tej samej sfery, ale również z Welesem. Z jednej strony jest to bogini piękna i światła (stąd podległa relacja względem Swaroga). Ma udział w Wędrowce Dusz, w początkowym etapie wskazując zmarłym kierunek powrotu do Jawii – stąd relacja stawiająca ją poniżej Rodzanic. Została ona wyszczególniona na osobnym poziomie, ponieważ pozostaje ona w zwierzchniej relacji z wieloma bóstwami kolejnego szczebla.

Czwarty szczebel hierarchii

Najniższy w naszym zestawieniu poziom hierarchii został uznany za ostatni, ponieważ charakteryzuje się wysoką specjalizacją bóstw lub wiąże się z ograniczonym zasięgiem oddziaływania. Oczywiście na schemacie nie zostali uwzględnieni wszyscy bogowie, jednak wydaje się, że w oparciu o powyższy podział możliwe jest dokładne przyporządkowanie każdego ze znanych bóstw.

Pierwszą z kategorii na tym szczeblu, którą możemy wyróżnić są bóstwa pozostające w sferze uranicznej, podlegające Swarogowi i Ładzie. Są to bogowie związani z Ogniem i Słońcem – jak Swarozyc i Dadźbóg, oraz boginie związane ze światłem i dniem – jak Zorze i Jutrzenka.

Drugą kategorią są bóstwa sfery uranicznej podlegające Perunowi i Ładzie. Zaliczyć możemy do nich bóstwa ściśle związane z niebem i pogodą do których zalicza się m.in. Strzybóg, bóg wiatru.

Trzecią kategorią są bóstwa podlegające Welesowi i Ładzie.

To dość niezwykle połączenie, jednak domena oddziaływania Welesa, prócz oczywistych podziemnych konotacji, rozciąga się również na inne, niesprzyjające żyjącemu człowiekowi dziedziny, do których zaliczyć możemy m.in. noc, ciemną porę, zimę, itd. Wynikiem mariażu nocy i światła jest zwierzchnictwo nad Chorsem, bóstwem Księżycy.

Do wyodrębnienia kategorii czwartej przyczynili się przedstawiciele sfery uranicznej i tellurycznej – Perun i Mokosz – łącząc pierwiastki „męskiej” i „żeńskiej” płodności.

Bóstwa tej kategorii przejawiają zachowania typowo telluryczne, ponieważ są bezpośrednio związane z cyklem wegetacji i życia oraz zmieniającymi się porami roku. Są to np. Dziewanna, Żywia, Perperuna czy Jarowit.

Kategoria piąta za sprawą Welesa i Mokoszy łączy sfery chtoniczną i telluryczną.

Zagadnienie to nie jest jednoznaczne, ponieważ mimo przenikania się domen, zasięg oddziaływania, w zależności od bóstwa może być różny.

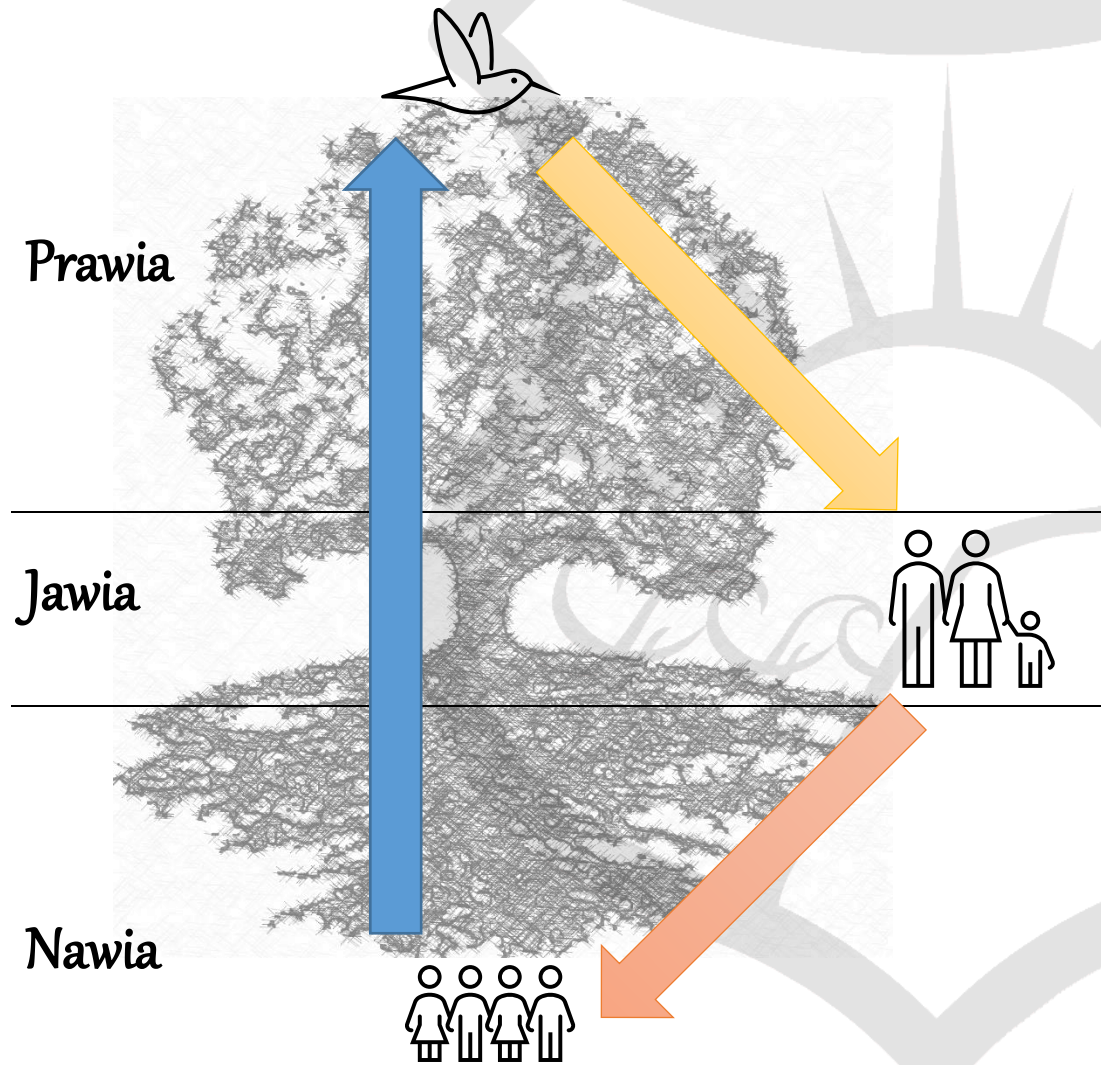
Np. Jaga będąca bóstwem leśnym, powiązany z miodem, jagodami i skarbami lasu, posiada też funkcję inicjacyjną oraz patronuje niektórym zagadnieniom magicznym.

Marzanna natomiast ma ważną rolę we wczesnym procesie wegetacji, jednak jej obecność przejawia się również w okresie zimowym, podległym Welesowi, gdy procesy wegetacyjne świata są wstrzymane.

Szósta, ostatnia kategoria, jest umowna, ponieważ znajdują się w niej bóstwa będące z jednej strony ściśle związane z nieuniknionym losem, a z drugiej zahaczające o sferę chtoniczną.

Przykładem takich bóstw może być Nyja, będąca bóstwem przemijania, wędrowki na drugą stronę; oraz Dola, będąca „osobistym” bóstwem/duchem przypisanym bezpośrednio do żyjącego, stanowiąc integralny element jego wędrowki przez Jawię.

Wędrownka Duszy

Wędrownka Duszy to proces, który trwa w powtarzalnych cyklach, prowadząc duszę przez wszystkie poziomy Drzewa Życia.

Dla uproszczenia będziemy się posługiwać przyjętymi współcześnie terminami Prawia, Jawia i Nawia. Warto mieć na uwadze, że Prawia odnosi się do Świata Bogów umiejscowionego w Koronie Drzewa Życia, nazywanego tradycyjnie Wyrajem lub Wyrajem Ptasim. Jawia odnosi się do świata w którym żyjemy i w którym funkcjonuje świat fizyczny. Nawia, jako Świat Podziemny, umiejscowiony w Korzeniach Drzewa Życia, jest terminem poświęconym źródłowo, choć bywa też nazywana Wyrajem Wężowym.

Zaprezentowana Wędrownka jest drogą jednej, niepodzielnej duszy, ponieważ tylko w takiej formie możliwe jest zachowanie konsekwencji związanej z trwaniem w cyklu, który obowiązuje nie tylko świat przyrody, ale również ludzi zarówno w aspekcie fizycznym jak i duchowym.

Jawia

W cyklu ciężko wskazać jednoznacznie moment początku, ponieważ każdy z etapów otwiera zupełnie nową drogę, jednak dla nas, żyjących najbardziej intuicyjnym początkiem będzie moment zaistnienia na Jawii. Etap ten rozpoczyna pojawienie się w nowym ciele fizycznym Duszy przybyłej z Prawii. Dokładne wskazanie tego momentu również jest problematyczne, jednak skłaniamy się ku temu, by ów moment umiejscowić już w momencie zapłodnienia.

Wędrowka Duszy przez świat żywych wiąże się z przeżyciem kilku kluczowych, kardynalnych punktów, które dla właściwego zrealizowania warto podkreślić rytuałami przejścia.

Pierwszym z rytuałów, który jest nieunikniony dla dalszej wędrowki są Narodziny. Nie musi towarzyszyć im żadna obrzędowa oprawa, choć są ludowe, magiczne sposoby, by podkreślić ten moment i już na początku nadać właściwy bieg przyszłym kolejom losu.

Kolejnym momentem jest zakończenie wieku dziecięcego i wejście w okres dziewczęcy lub chłopięcy – co podkreślić można obrzędem Kosoplecin lub Postrzyżyn.

Otwarcie nowego etapu jest wejście w wiek dorosły – to definitywne zakończenie okresu młodzieńczego – moment ten może podkreślić wiele obrzędów m.in. Swadźba lub inny obrzęd podkreślający świadome przyjęcie konkretnej roli w służbie rodu, społeczności, wspólnoty.

Kolejny etap przychodzi samoistnie i ciężko go jednoznacznie określić, ponieważ u każdego może pojawić się w innym momencie. Jest to czas przejścia do tzw. starszyny – rodziny, społeczności lub wspólnoty.

Ostatnim (pośmiertnym lecz kluczowym) punktem jest pożegnanie się z żyjącymi, by pójść dalej. Organizacja Tryzny i pogrzebu leży już w gestii żyjących, jednak dla duszy jest to proces pozwalający uzyskać spokój niezbędny do dalszej drogi i ostatecznie rozstać się z Jawią.

Wymienione, istotne momenty życia i przejścia między nimi, nie wyczerpują puli etapów, które przejść musi każda dusza i warto o tym pamiętać. Są one jednak najpowszechniejsze i wydaje się, że każdy człowiek, który dożyje późnej starości, przejdzie przez je wszystkie.

Jeśli dusza człowieka w momencie śmierci osiągnęła stan spełnienia i spokoju, może pójść dalej, do Krainy Przodków – Nawii.

Duchy uwięzione w Jawii

Jeśli dusza człowieka nie osiągnęła stanu spokoju i spełnienia w momencie śmierci, możliwości jej dalszych losów pojawia się kilka, zależnie od tego, co stało się przyczyną jej dysharmonii:

1. **Dusze zmarłych „przedwcześnie”** – to dusze zmarłych w momencie, gdy na śmierć nie byli gotowi, bo np. oczekiwali otwarcia kolejnego z etapów wędrówki po Jawii:
  - duchy takie nie mają złowrożej natury i ich celem nie jest szkodenie żyjącym;
  - realizują swoją potrzebę spełnienia się przez aktywne uczestnictwo w powtarzających się cyklach przyrody, których etapy postępują analogicznie do cyklu życia człowieka;
  - są do duchy bytujące głównie w pobliżu natury w lasach, na polanach, przy źródłach, potokach, itd.;
  - nie szukają kontaktu z żyjącymi.

Możemy do nich zaliczyć rusałki, mawki, mamuny, wiły, wodniki, południce, itp.

Duchy tego typu nie są szkodliwe w samej swojej naturze, ponieważ ich celem jest samorealizacja i osiągnięcie harmonii, ale w bezpośredniej relacji mogą być równie pomocne co i niebezpieczne, dlatego do pracy z nimi najlepiej przygotować się, zwracając uwagę na domenę, w której obraca się duch, z którym chcemy nawiązać relację.

2. **Dusze zmarłych „z niedostatkiem”** – to dusze, które w momencie śmierci cierpiały z powodu niedostatku pozytywnych emocji lub z nadmiaru negatywnych, co może mieć związek zarówno nieszczęśliwym życiem, jak i drastyczną, tragiczną śmiercią:
  - duchy takie mają zdecydowanie złą naturę, choć nie musi być ona uświadomiona;
  - realizują swoją potrzebę osiągnięcia harmonii przez żerowanie na żyjących, co sprowadza się do świadomego lub nieświadomego szkodenia;
  - szukają kontaktu z żyjącymi, bytują w okolicach cmentarzy, w parkach i innych miejscach związanych ze smutkiem, tragedią i rozpaczą, a także w miejscach ich śmierci;
  - ich szkodliwość może przejawiać się nękaniami, a w skrajnych przypadkach opętaniem.

Możemy do nich zaliczyć zmory, mary, strzygi, a także utopce, topielce i inne budzące grozę duchy.

Duchy tego typu są niebezpieczniejsze z tego względu, że same wyszukują ofiar, którymi stają się ludzie słabsi lub wrażliwi. Mogą także przybyć podczas źle zorganizowanej operacji magicznej. Do pracy z nimi należy przygotować się wybitnie ostrożnie, ponieważ w przypadku niezapanowania nad duchem komplikacje mogą być wyjątkowo nieprzyjemne.

3. **Dusze zmarłych „przywiązane”** – to dusze zmarłych, którzy nie byli gotowi na odejście z powodów związanych z ich głęboką relacją ze światem materialnym:
- duchy te mogą mieć różne usposobienie, zależnie od celu w którym pozostały:
    - * opieka nad domem/rodziną – duchy takie kierują się troską o domowników – ich obecność może być wynikiem nadmiernej troski o to, czy żyjący poradzą sobie bez wsparcia zmarłego – są raczej pozytywne i przy zachowaniu dobrych relacji mogą okazać się pomocne;
    - * opieka nad dobrami materialnymi – duchy te motywuje chęć ochrony zgromadzonych „skarbów” – mogą być szkodliwe, jeśli żyjący wejdzie w ich przestrzeń i zagrozi ich tajemnicom; jednak same nie szukają ofiar i są ściśle przywiązane do miejsca lub obiektu.

Możemy do nich zaliczyć domowiki, skrzaty, inne duchy domowe oraz wszelkiej maści duchy stróżujące.

Praca z duchami domowymi sprowadza się najczęściej do codziennego uwzględniania ich w życiu domu, jednak zachowując dobre relacje mogą być pomocne w pracy magicznej, np. zawiadamiając zczasu o zagrożeniach natury duchowej, które pojawiły się w jego obrębie. Duchy stróżujące są groźniejsze, ponieważ ich motywację do obrony strzeżonych obiektów nie zawsze są jasne i każdy przypadek należy rozpatrywać indywidualnie.

Powyższy podział oparty jest wyłącznie na czynnikach determinujących pozostanie duszy w Jawii, bez dociekania w jakiej formie dusza się objawia, bądź w jakim dokładnie środowisku można ją spotkać. Większość duchów postępuje wg schematów zaprezentowanych w podziale na 3 kategorie, jednak zawsze warto mieć na uwadze, że mogą zdarzać się wyjątki od reguły i trzeba być na nie gotowym.

Dusza zmarłego jest w dominującej części jego odbiciem, jednak skupionym na zharmonizowaniu czynnika blokującego dalszą podróż – co ma ostateczny wpływ na miejsce bytowania, wygląd i stosunek do żyjących próbujących wejść z nią w interakcję.

Celem każdego ducha jest pójście dalej, do Nawii i powrót do cyklu Wędrówki Duszy.

Nawia

Etap Wędrowki Duszy skupiony na obecności w Krainie Przodków ma wyjątkowy wymiar, ponieważ zmarli, którzy osiągnęli spokój mogą w konkretnych warunkach podróżować między Jawią i Nawią.

Sensem pozostania duszy w Nawii jest niesienie pomocy żyjącym członkom rodu, służąc im radą, natchnieniem i wsparciem. Wiele świąt obecnych na Kole Roku oraz święta i obrzędy indywidualne, otwierają Przodkom obecnym w Nawii możliwość współuczestnictwa. Dusza zmarłego członka rodziny wciąż jest jej częścią, któremu należy się miejsce przy wspólnym stole i pamięć.

Duchy Przodków zachowują głównie cechy pozytywne, takie, które mogą przysłużyć się rodzinie – co jest weryfikowane w momencie śmierci, gdy dusze niegotowe muszą pozostać w Jawii i odnaleźć harmonię.

Należy pamiętać, że sens pozostania duszy zmarłego w Nawii determinuje jego relacja z żyjącymi.

Jeśli między zmarłym, a żywymi istnieje obustronna więź – to zmarły pozostaje, by ich wspierać.

Jednak jeśli do Nawii trafią wszyscy, których zmarły znał, to jego służba dobiega końca. Opiekuńczą rolę nad nowymi pokoleniami żywych `przejmują kolejni zmarli.

Dusza, której nie wiążą już relacje z żyjącymi, może pójść dalej.

Prawia

Wędrowka z Korzeni, aż do Korony Drzewa życia jest procesem pozwalającym duszy oczyścić się z naleciałości, które jeszcze w Nawii były niezbędne, by godnie wspierać żyjących członków rodziny. Dusza, która osiągnęła ten poziom jest duszą gotową powrócić do Jawii i rozpocząć nowe życie, jest gotowa na nowe wyzwania.

Powrót do świata żywych odbywa się najczęściej w obrębie członków rodu, jednak nie jest to warunek. Przyjmujemy, że postacie wybitne dla społeczności, tzw. Bohaterowie mogą odrodzić się w dowolnie wybranej rodzinie tejże społeczności.

Mamy tu do czynienia z więzią o charakterze szerszym niż jest w stanie stworzyć jeden człowiek za swojego życia. Opiera się ona na wypracowywanej przez pokolenia puli wspólnych wartości, która oddziałuje i jest przekazywana z pokolenia na pokolenie. Postać Bohatera jest wyjątkowa o tyle, że jest on w stanie w ciągu jednego życia zbudować, przekazać i wdrożyć pulę wartości oddziałującą na społeczność szerszą niż własny ród – dlatego może on realizować kolejne żywota w całym obrębie swojego oddziaływania.

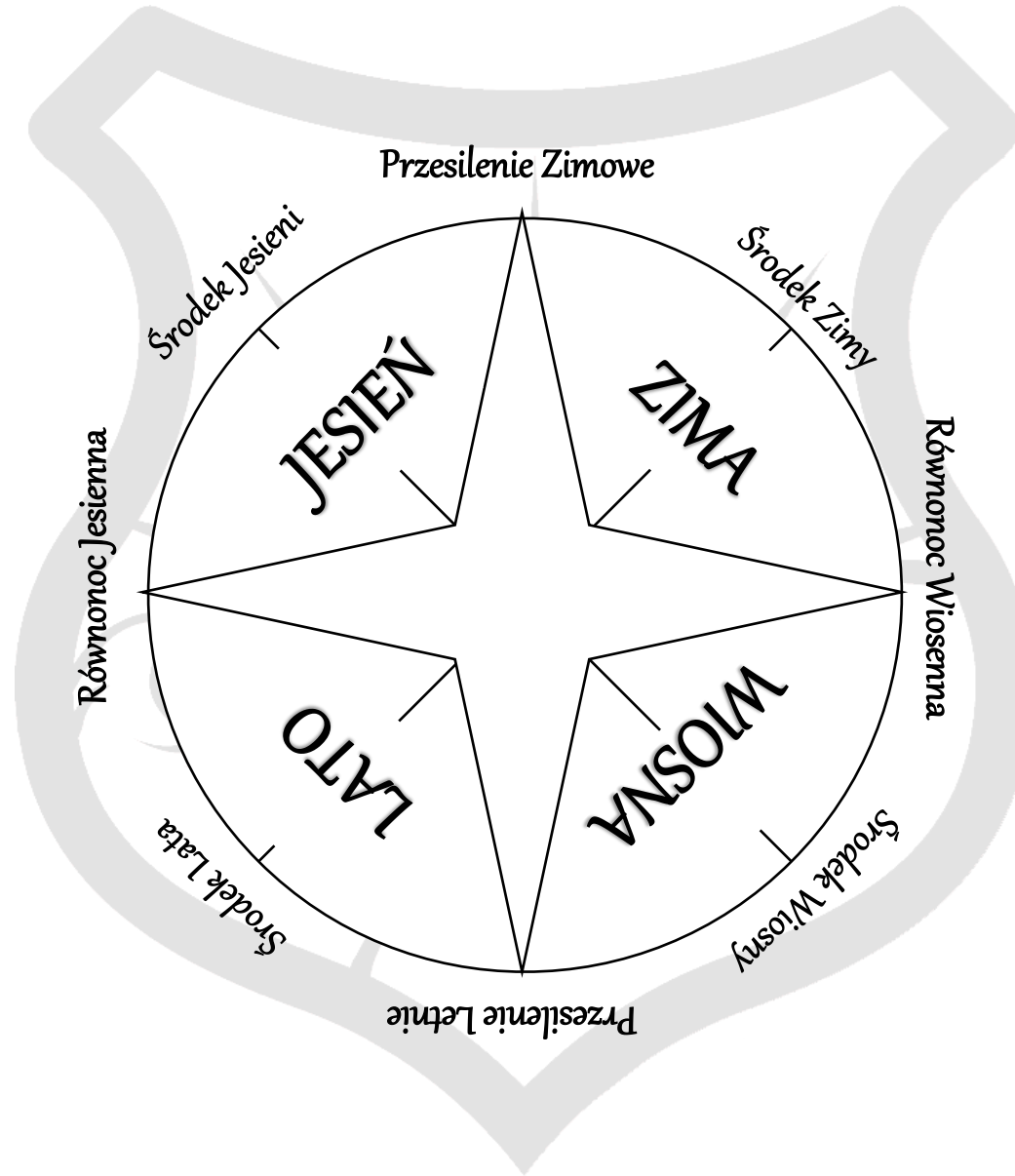
Należy uznać, że dusza na tym etapie wędrowki ma świadomość zagrożeń, z którymi wiąże się jej powrót do świata żywych i godzi się na nie podejmując decyzję o powrocie.

Powyższy etap wędrowki duszy wiąże się z aktualnymi i budzącymi kontrowersje tematami, są to np.:

- zapłodnienie *in vitro* – dusza, która postanawia zagościć w zygocie powstałej w warunkach laboratoryjnych musi być świadoma tego, że może nie przeżyć okresu płodowego i przyjdzie jej powrócić do Nawii szybciej;
- aborcja – dusza decydująca się zagościć w łonie kobiety, która może poddać się zabiegowi, ma świadomość i akceptuje ryzyko, ponieważ będąc w Koronie Drzewa Życia ma szerszy wgląd w świat, niż dusze Przodków obecne w Nawii.

Działania magiczne w zakresie radzenia sobie z problemami natury duchowej wynikłymi z ww. działań (bo pojawić się mogą) powinny być realizowane w nawiązaniu do sfery bóstw związanych z losem oraz relacjami rodzinnymi na poziomie wyższym niż doczesne więzi rodzinne i Przodkowie obecni w Nawii.

Koło Roku

Ruch Ziemi wokół Słońca wyznacza cykl dzielący rok na cztery pory – każdą z nich rozpoczyna wyjątkowy moment: Przesilenie lub Równonoc. Ponadto każda pora roku ma swój specyficzny charakter, którego kulminacja ma miejsce mniej więcej w połowie. Sprawia to, że możemy wyznaczyć 8 kardynalnych punktów na Kole Roku, które wiążą się z konkretnymi zjawiskami w świecie przyrody.

Cykl roczny zachodzący w naturze jest jednym z nielicznych, które my, jako ludzie możemy wielokrotnie obserwować na przestrzeni własnego życia i każdego dnia doświadczamy zmian z nim związanych. Dzięki tej codziennej relacji, możemy świadomie doświadczać Koła Roku i poszukiwać analogii do innych cykli, które nie są tak oczywiste. Jednym z nich jest omawiana już Wędrówka Duszy i ludzka wędrówka przez Jawię. Świadome przeżywanie cyklu rocznego pozwala odnaleźć harmonię i pozostawać w zgodzie z otaczającym światem – co jest kluczowe podczas pracy magicznej, która powinna być bezpieczna i efektywna. Oczywiście, są sposoby, by ów spokój zbudować w doraźnej potrzebie pod konkretne magiczne działanie – jednak planując poważną praktykę dobrze jest budować w oparciu o solidne, wypracowane i trwałe podstawy – więc zrozumienie sensu i zależności wynikających z Koła Roku jest niezbędne. Pozwala stać się częścią cyklu i współdziałać ze światem oraz jego mechanizmami przy realizacji magicznej praktyki, a nie z nimi walczyć.

Omówienie rozpoczniemy od momentu, który możemy uznać za początek cyklu wegetacyjnego – czyli moment, gdy przyroda szykuje się do wiosennego wybudzenia.

Środek Zimy

Przypada na pierwszy tydzień lutego. Z jednej strony jest to kulminacyjny moment zimowego okresu, gdy „niedźwiedź obraca się na drugi bok”. Z drugiej strony jest to moment, od którego wypatruje się już pierwszych oznak wiosny. To okres gdy świat przyrody jeszcze nie zaczął się budzić – jednak rozpoczynają się przygotowania i mimo, że zima jeszcze trwa, to już powoli, powoli szykuje się do odwrotu.

Odniesienie do Wędrowki Duszy

Jest to czas symbolizujący zapłodnienie i okres płodowy. To moment, w którym Przodek obecny w Zaświatach, w Prawii decyduje się powrócić do rodziny. Poddaje się w tym okresie całkowicie opiece żyjących członków rodu i jest od nich w pełni zależny. Decyzja o powrocie zapadła.

Zmiany fizyczne które zachodzą w łonie matki, zachodzą już w obecności duszy odradzającego się Przodka. Nie są one jeszcze możliwe do zaobserwowania, jednak jest to czas niezbędny – rozpoczyna się nowy cykl.

Realizowane w tym czasie obrzędy

W czasie Środka Zimy obchodzone są współcześnie następujące święta:

- Święto Welesa – będące hołdem dla bóstwa patronującego zimowemu okresowi;
- Gromnica – będąca świętem związanym z pobudzeniem wiosennej wegetacji, odwołując się do Dziewanny i Marzanny.

Równonoc Wiosenna

Wypada dokładnie 21 marca, rozpoczynając okres wiosenny. Świat budzi się do życia po zimowym śnie, wszystko zaczyna się na nowo. Śniegi topnieją, lody na rzekach puszczają, zaczyna wiać cieplejszy wiatr i przyroda odżywa i świat zaczyna się zielenić. Rozpoczyna się czas wzmożonego rozwoju i widocznych zmian. Czas aktywności i działania.

Odniesienie do Wędrowki Duszy

Jest to czas symbolizujący okres dziecięcy. Dzieci rosną i rozwijają się, poznają świat i uczą się w nim żyć. Seksualność nie jest tu czynnikiem determinującym, a same dzieci są po prostu dziećmi, nie posiadającymi obowiązków i przywilejów wynikających z przynależności do którejkolwiek z płci. To istotne, ponieważ jest to też okres naiwności, niewinności, braku odpowiedzialności i pełnej zależności od starszych członków społeczności, ale też nauki i przyswajania podstawowych, nadrzędnych wartości istotnych dla rodziny, społeczności czy wspólnoty.

Realizowane w tym czasie obrzędy

W czasie Równonocy Wiosennej świętuje się wspólnie Jare Gody.

Jest to święto definitywnie kończące czas panowania zimy – przez rytualne pożegnanie Marzanny. Jest to też czas nowego początku w wielu dziedzinach życia, ponieważ Marzanna, odchodząc w Zaświaty, może zabrać ludzkie troski i zmartwienia zostawiając czystą kartę dla nowych działań.

Jare Gody rozpoczynają całą gamę szerokiej obrzędowości wiosennej odnoszącej się do różnych aspektów budzącego się świata i nowego początku.

Środek Wiosny

Przypada na pierwszy tydzień maja. Przyroda jest w pełni rozkwitu, rzeki ledwie mieszczą się w korytach po zimowych roztopach i wiosennych deszczach, Słońce świeci coraz dłużej, dni są coraz cieplejsze – wszystko sprzyja szybkiemu rozwojowi, zarówno w świecie roślin jak i zwierząt. Dla wielu gatunków trwa okres godowy, dla innych to już czas rozrodu i odchowywania młodych.

Odniesienie do Wędrówki Duszy

Jest to czas symbolizujący wejście człowieka w okres młodości.

Wejście w ten wiek zazwyczaj odbywa się za pośrednictwem odpowiedniego rytuału przejścia np. Postrzyżyn lub Kosoplecin i wiąże się z porzuceniem dzieciństwa i wkroczeniu na drogę ku dorosłości.

Z jednej strony to czas przyjęcia na siebie obowiązków i części odpowiedzialności za własne postępowanie – a z drugiej szaleństw, poszukiwań własnej ścieżki, wypróbowania odwagi i sprawdzenia się w dziedzinach niedostępnych dla dzieci.

Realizowane w tym czasie obrzędy

Podczas Środka Wiosny obchodzi się wspólnie:

- Rusalie – święto skupione na pomocy w odnalezieniu drogi do Nawii duszom, które zostały w Jawii z powodu „przedwczesnej śmierci” (1 kategoria duchów, w rozdziale o Wędrówce Duszy w Jawii).
- Maik – święto wiosennej płodności realizowane z bóstwami związanymi z roślinnością zarówno męską jak i żeńską. Są to np. Mokosz, Dziewanna, Żyvia, Perun, Jaryło, itd.
- Dziady Wiosenne – święto skupione na Przodkach i powrocie ich dusz do świata żywych, w kolejnych pokoleniach, zachowując naturę cyklu.

(warto zaznaczyć, że obrzędowość wiosenna jest płynna i wiele jej elementów jest dziś realizowana w całym okresie wiosny, od 21 marca, aż do 21 czerwca, zależnie od potrzeb duchowych konkretnych społeczności)

Przesilenie Letnie

Wypada w noc między 20, a 21 dniem czerwca i rozpoczyna letni czas. Kończy się okres gwałtownego wzrostu roślin, pojawiają się pierwsze owoce, zboża zaczynają się złocić szykując do zbliżających zbiorów. Dla niektórych zwierząt rozpoczyna się już drugi w sezonie okres godowy, by wypuścić na świat kolejne potomstwo jeszcze przed jesienią. Jest to czas aktywności mający zapewnić przetrwanie zimy i dać ciągłość kolejnym cyklom.

Odniesienie do Wędrówki Duszy

Jest to czas symbolizujący wejście w dorosłość i dojrzewanie do pełni tego stanu.

Dorosłość wiąże się z przyjęciem konkretnej przydatnej dla społeczności/wspólnoty/rodziny funkcji, dlatego proces ten często wiąże się z obrzędem przejścia podkreślającym przyjęcie konkretnej roli i wiążących się z nią obowiązków.

Przykładem wejścia w ten etap może być świątynia, podczas której małżonkowie zobowiązują się do zachowania ciągłości rodu, dając tym samym możliwość Przodkom do odrodzenia się.

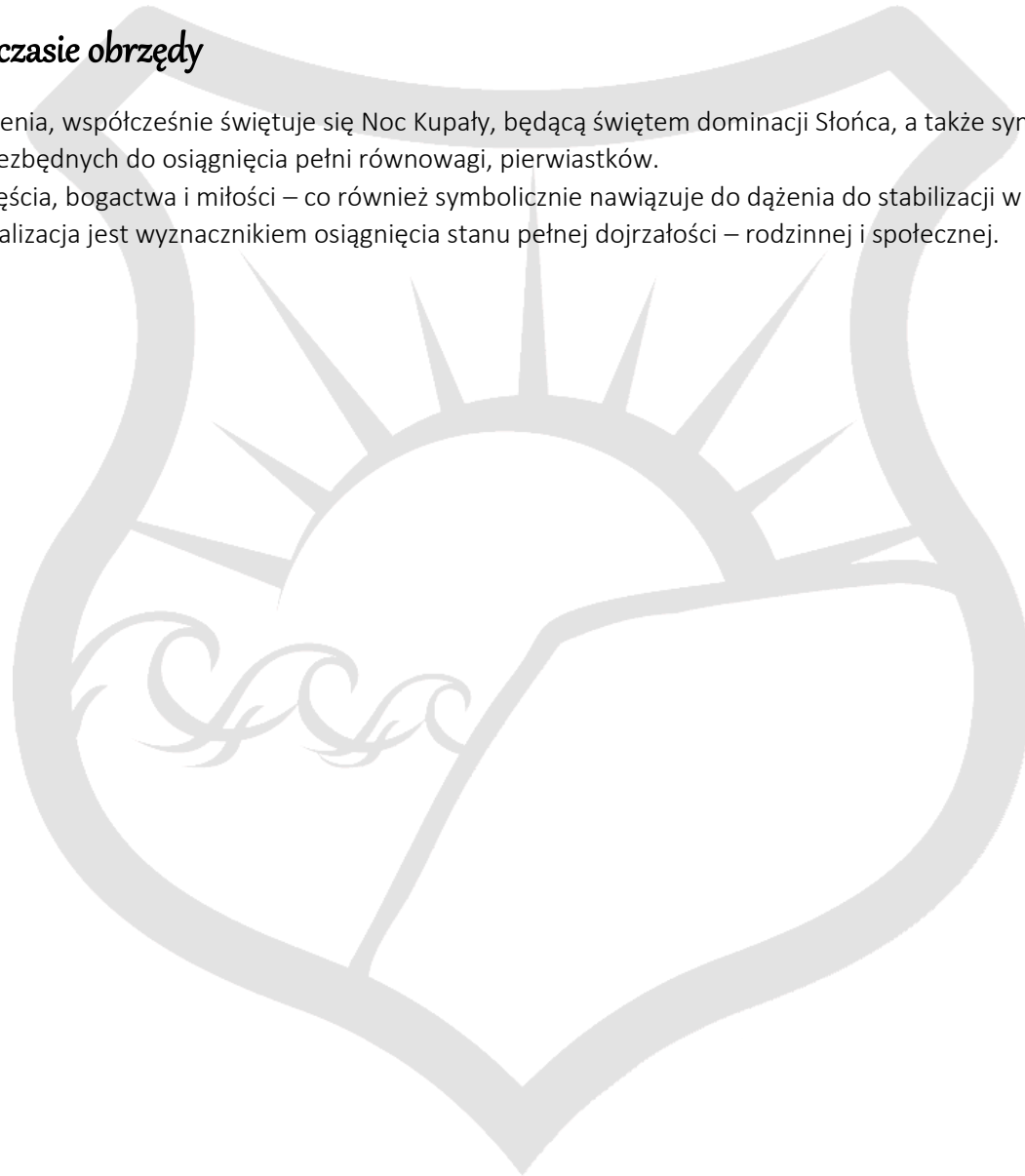
Innym przykładem może być przyjęcie święceń kapłańskich, przyjmując – niezależnie od dotychczasowych obowiązków – nową pulę zadań zapewniających realizacji duchowych potrzeb swojej społeczności.

Jeszcze innym, bardziej przyziemnym przykładem może być zdobycie uprawnień zawodowych, np. przez egzamin czeladniczy, ponieważ wiąże się to z obraniem konkretnej drogi zawodowej i gotowością do dalszego doskonalenia.

Przykładów może być jeszcze wiele – jednak wszystkie wiążą się z porzuceniem młodzieńczego, pełnego szaleństwa, nieuporządkowanego życia. To czas stabilizacji, poszukiwania równowagi i odpowiedzialności, nie tylko za siebie, ale i za rodzinę/wspólnotę/społeczność.

Realizowane w tym czasie obrzędy

W czasie Letniego Przesilenia, współcześnie świętuje się Noc Kupały, będącą świętem dominacji Słońca, a także symbolicznego połączenia Ognia i Wody, przeciwstawnych, choć niezbędnych do osiągnięcia pełni równowagi, pierwiastków. Jest to moment poszukiwań szczęścia, bogactwa i miłości – co również symbolicznie nawiązuje do dążenia do stabilizacji w dziedzinach życia, które wymagają usystematyzowania, a których realizacja jest wyznacznikiem osiągnięcia stanu pełnej dojrzałości – rodzinnej i społecznej.

Środek Lata

To okres przypadający na początek sierpnia. W tym czasie rozpoczynają się zbiory niektórych owoców i warzyw, zbiory innych trwają, natomiast zboża są już dojrzałe i żniwa dobiegają końca. Przyroda wciąż jest bujna, jednak zaczyna się zmieniać. Trawy na miedzach i łąkach zaczynają żółknąć, liście zaczynają zmieniać barwę, w powietrzu czuć nadchodzące zmiany.

Odniesienie do Wędrowki Duszy

Jest to czas symbolizujący osiągnięcie dojrzałości. Droga w dorosłość rozpoczęta w czasie Przesilenia osiągnęła swój kulminacyjny punkt.

W tym momencie mamy do czynienia z osiągnięciem szczytu spełnienia rodzinnego, zawodowego i społecznego. Osiągnięcie tego momentu pozwala na korzystanie z dotychczasowego dorobku w znanych już i wypracowanych dziedzinach, bez musu podejmowania dalszej walki o byt.

Dla każdego czas ten może przyjść w różnym momencie – zależnie od osobistej potrzeby samorealizacji i potrzeby dążenia do rozwoju, jednak jest on naturalnym zwieńczeniem podejmowanych dotychczas wysiłków.

Czasem wynika on z realizacji założonych celów, a czasem z akceptacją osiągniętego stanu bez względu na pierwotne założenia. Jednak zawsze wiąże się z ograniczeniem działań prorozwojowych, na rzecz spokojnej egzystencji w wypracowanej już przestrzeni, korzystając z życia.

Realizowane w tym czasie obrzędy

Współcześnie podczas Środka Lata obchodzi się różne, choć zgodne w podstawowych założeniach święta:

- Dożynki/Wieńcowe/Spas Chlebowy – obchody nawiązują do zbiorów, kończących się żniw, wypiekania chleba – co też jest aktem magicznym;
- Święto Mokozy/Wilgotnej Matki Ziemi – akcent święta, mimo naturalnego powiązania ze zbiorami, przeniesiony jest na przyrodę, która osiągnęła pełnię rozwoju i rozpoczyna drogę ku zimowemu uśpieniu.

Równonoc Jesienna

Wypada 23 września i daje początek Ciemnej Porze. Z nastaniem jesieni kończy się czas dojrzewania i zbiorów, a rozpoczyna się okres przygotowań do zimy, zarówno dla świata zwierząt, roślin, jak i ludzi. Część ptaków odlatuje na zimę, inne przylatują, by zimować. Płazy i gady kryją się pod ziemią. Gryzonie ciągną do domostw ludzi, a inne zwierzęta gromadzą zapasy. Rośliny zrzucają liście i ograniczają aktywność, by spokojnie doczekać do kolejnej wiosny. Ludzie kończą ozime zasiewy i prace polowe, by dać ziemi odpocząć.

Odniesienie do Wędrówki Duszy

Jest to czas symbolizujący wejście w etap życia nazywany starością.

Okres ten jest najlepszym czasem na podsumowanie całego życia i wyciągnięcie wniosków. Jest to niezbędne dla właściwego zamknięcia doczesnych spraw, wyjaśnienia niesnasek i rozwiązania konfliktów – by w zgodzie z własnym sumieniem przygotować się do dalszej wędrówki.

Wiąże się to z przekazaniem obowiązków oraz odpowiedzialności młodszym pokoleniom. Nie jest to czas bezczynności, a zmiana formy wsparcia rodziny/wspólnoty/społeczności z bezpośrednich aktywności na wsparcie doświadczeniem i radą.

Realizowane w tym czasie obrzędy

Podczas Równonocy Jesiennej obchodzi się wspólnie Święto Plonów.

Jest to święto skupione na podsumowaniu efektów podejmowanych w całym cyklu działań w postaci zarówno zbiorów pól rolnych, jak i sukcesów na innych polach. Z jednej strony wiąże się z radością zakończenia wysiłków, a z drugiej z oceną i wyciągnięciem wniosków wartych uwzględniania przy podejmowaniu działań w kolejnych cyklach.

To również moment powitania Ciemnej Pory, rozpoczęcie okresu zadumy i refleksji oraz przygotowań do zimy.

Środek Jesieni

To okres przypadający na początek listopada. Liście układają się kolorowymi kobiercami na ziemi, chłodne wiatry targają gołymi już gałęziami, a za dnia mimo Słońca, czuć w powietrzu mroźne tchnienie zimy. Chmary czarnych ptaków krążą po niebie i obsiadają przygotowane do odpoczynku pola, a ludzie coraz mniej chętnie opuszczają ciepłe domostwa.

Odniesienie do Wędrówki Duszy

Jest to czas symbolizujący śmierć. Pożegnanie z życiem w Jawii, by wyruszyć w drogę ku Zaświatom.

Jest to zwieńczenie dotychczasowego życia, podczas którego rozstrzygają się dalsze losy – podróż do Nawii, by zasiąść wśród Przodków i dalej służyć wsparciem i radą żyjącym członkom rodu; albo tułaczka po Jawii, w poszukiwaniu spokoju i harmonii ze sobą i światem.

Nie jest to moment wyboru, ale ostatecznej realizacji efektów działań podjętych za życia – dlatego tak ważne jest zrozumienie i właściwe przeżycie wszystkich poprzednich etapów wędrówki oraz wykorzystanie ostatniego z nich – starości – do naprawienia wcześniej popełnionych błędów.

Realizowane w tym czasie obrzędy

W okresie Środka Jesieni obchodzi się święto Dziadów.

Jest to święto podczas którego żyjący mają okazję obcować ze zmarłymi na kilku płaszczyznach:

- rodzinnej – zapraszając do odwiedzin i wspólnego świętowania zmarłych członków rodziny pozostających w Nawii;
- ogólnej – pomagając duszom błądzącym, rozstawiając ognie na rozstajach, by mogły się ogrzać i być może odnaleźć spokój, by pójść dalej.

Przesilenie Zimowe

Wypada w najdłuższą noc w roku, z 20 na 21 grudnia. To początek zimy. Mimo, że przymrozki nie są niczym nadzwyczajnym, jest to moment, w którym świat ostatecznie zamiera, zapadając w zimowy sen, by oczekiwać wiosennego przebudzenia. Minęła połowa Ciemnej Pory, a wraz z nią kończy się czas zadumy i refleksji, by ustąpić miejsca planom i przygotowaniom do kolejnego cyklu.

Odniesienie do Wędrówki Duszy

Jest to czas symbolizujący wędrówkę przez Zaświaty.

Dusza, która spędziła dość czasu w Nawii i może pójść dalej, wspina się ku Koronie Drzewa Życia, do Prawii, by móc z niej podjąć dalszą wędrówkę przyjmując kolejne wcielenie.

Jest to radosny czas harmonii i spokoju, podczas którego snute są plany dalszej egzystencji i podejmowane są decyzje gdzie oraz kiedy dokładnie powrócić do rodziny w Jawii.

Od tych decyzji zależą dalsze losy rodu, jednak warto zdawać sobie sprawę, że byt zwany „rodziną” to pojęcie szersze niż pojedyncza, odradzająca się dusza. Każda z nich jest składową realizującą wspólny cel, jednak ostatecznie to decyzje podejmowane w Jawii determinują koleje losu całej rodziny.

Dlatego to po stronie żywych leży ostateczna odpowiedzialność za właściwe przyjęcie odradzającej się duszy Przodka i uwzględnienie jej natury w kontekście szerszym niż tylko „nowy członek rodziny”.

Realizowane w tym czasie obrzędy

Podczas Przesilenia Zimowego obchodzi się Szczodre Gody. Jednym z podstawowych powodów do świętowania jest uczczenie „odradzającego się Słońca”, które z każdym dniem będzie przybierać na sile, czyniąc dni coraz dłuższymi.

Równie ważny jest aspekt ustanowienia nowego porządku świata na nadchodzący cykl – co przejawia się m.in. w obecnych w tradycji praktykach magicznych związanych ze strojeniem podłazniczki lub choinki, konstruowaniu „słomianych pajaków” i stroików oraz we wróżbach na nadchodzący czas.

Podsumowanie

Zaprezentowany w niniejszej publikacji obraz świata ma za zadanie pomóc w kompleksowy sposób zrozumieć mechanizmy rządzące naszą rzeczywistością, zarówno duchową, jak i fizyczną. Rozpoczynając praktykę magiczną, czy to w formie tradycyjnej, odtwarzając dawne praktyki, czy konstruując współcześnie nowe ceremonie i rytuały, warto mieć na uwadze cały szeroki kontekst podejmowanych działań.

Decydując się na rozpoczęcie pracy magicznej związanej z czarostwem słowiańskim warto zdecydować się na przyjęcie konkretnego, pasującego do natury praktyk światopoglądu, ponieważ pozwoli on na pełne zrozumienie kolejnych podejmowanych czynności oraz w naturalny sposób zapewni bezpieczeństwo i skuteczność działania. Oczywiście, można realizować poszczególne praktyki magiczne czy religijne pomijając cały kontekst słowiańszczyzny jednak trzeba przygotować się, że będzie to praktyka niekompletna, czy nawet pusta, która wcale nie musi wywołać pożądaných efektów, a może przynieść wręcz odwrotne.

Reasumując, jednym z ważniejszych czynników determinujących poważne podejście do czarostwa słowiańskiego w prezentowanym ujęciu jest, nie tyle zapoznanie się i zaakceptowanie przedstawionej wizji świata, co przede wszystkim wdrożenie do codziennego życia praktyk pozwalających na właściwą realizację Cyklu Rocznoego oraz Cyklu związanego z Wędrowką Duszy. Zaadaptowanie opisanego tu systemu światopoglądowego jest jednym ze sposobów na odnalezienie równowagi i harmonii w oparciu o wiarę słowiańskich Przodków. Ponadto powyższy system jest w stanie przynieść odpowiedzi na szereg pytań natury egzystencjalnej, które nurtują ludzkość od wieków, wskazując sens i cel ludzkiego życia oraz jego miejsce w cyklicznej, uporządkowanej naturze świata i wszechświata.

Na tym kończy się Część I *Współczesnego Czarostwa Słowiańskiego*, spisana w Księdze Kompanii Zmierzchu.